

Міненко Антоніна Олексіївна, доктор педагогічних наук,
професор кафедри дошкільної та початкової освіти,
Скорик Тамара Володимирівна, кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри мистецьких дисциплін
Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т.Г.Шевченка
м. Чернігів, Україна

ДО ПИТАННЯ ВАЖЛИВОСТІ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Важливим завданням освіти сьогодні є підготовка фахівців, здатних забезпечити перехід від індустріального до інформаційно-технологічного суспільства через новаторство в навчанні, вихованні та науково-методичній роботі.

В сучасних умовах реформування освітнього середовища закладів вищої педагогічної освіти науково-дослідна діяльність студентів набуває все більшого значення і стає одним із основних компонентів професійної підготовки майбутнього фахівця. Діяльність педагога має бути орієнтована на цілісність, тобто властивістю цілісності його діяльності має проявлятися: в реалізації основної функції – формуванні всебічно розвиненої, гармонійної особистості; в комплексному інтегрованому підході до виховання підростаючого покоління; в співдружності педагогічних, учнівських, батьківських і трудових колективів, взаємодії навчальних закладів, сім'ї і суспільства у вихованні; в гармонійному поєднанні різних видів діяльності – навчальної, виховної, суспільної, методичної, освітньої, науково-дослідної [2; 5].

Щодо важливості поглиблення сутності професійної підготовки студентів свідчать роботи В. Бондара, О. Пехоти, І.Ф. Прокопенка С. Сисоевої та інших, розширюються дослідження особистісно-орієнтованого навчання в роботах І. Бєха, А. Бойко, М. Євтуха та ін.; особистісно-діяльнісного підходу в роботах В. Беспалько, В. Давидова, Л Білик та інших [1; 4].

Стратегія нової української школи передбачає нові погляди та підходи до підготовки педагогічних кадрів, коли на перший план мають бути поставлені вимоги до підготовки педагога з новим мисленням, педагога-творця, дослідника, його підготовку не можна розглядати лише з утилітарної, професійної точки зору. Отже, говорячи про вчителя з новим мисленням, необхідно знову і знову повертатися до філософського, соціально-морального, професійного й методологічного аспектів його фахової підготовки. Такий підхід, на наш погляд, значно розширює й доповнює можливості аналізу структури професійної діяльності педагога в нових умовах розвитку освітньої системи України, дозволяє поглянути на педагога не лише як носія знань, але й духовних начал, як на людину, що формує людські душі; даний підхід дає можливість показати пріоритет гуманізації, гуманітаризації, інтелекту та фундаменталізації фахової підготовки майбутнього вчителя початкової школи.

За результатами аналізу науково-педагогічної літератури та проведених досліджень можна констатувати, що сучасна система підготовки майбутнього вчителя має певні недоліки, а саме: низький рівень навчальної активності, і відсутність мотивації до навчальних досягнень; відсутність гнучкості в системі фахової підготовки; недостатній рівень адаптації до швидкозмінних вимог світового ринку педагогічної праці; низька мобільність студентів щодо зміни напрямів підготовки, спеціальностей та закладів вищої освіти та ін. З огляду на це, науково-дослідна діяльність студентів дозволяє найбільш повно виявити їх індивідуальність, творчі здібності, готовність до самореалізації в професії вчителя. Важливо зазначити, що сам процес дослідження є суто індивідуальним і являє собою цінність як в освітньому, так і в особистісному сенсі.

Науково-дослідницька діяльність студентів є невід'ємною складовою роботи закладів вищої освіти і сприяє формуванню творчої особистості майбутнього фахівця, оскільки дозволяє забезпечити навчання студентів методології раціонального й ефективного засвоєння та використання знань, закласти основи науково-дослідної і науково-технічної діяльності; дозволяє найбільш повно реалізувати індивідуальний підхід у навчанні студентів,

диференціювати їх спеціалізацію; уже в межах навчального процесу залучає студентів до наукових досліджень і розв'язання виробничих, економічних та соціальних завдань; активно сприяє засвоєнню студентами сучасних методів та технологій у галузі науки, техніки, виробництва, методології і практики планування та оцінки ризиків, відбору оптимальних рішень в умовах сучасних економічних відносин; розвиває у студентів здатність до самостійних обґрунтованих суджень та висновків; розвиває здатність використовувати самостійно здобуті наукові знання у швидко змінних ситуаціях, відповідати вимогам професійної діяльності, науково обґрунтовувати результати власної праці; дозволяє раціонально використовувати студентами свій вільний час, відволікає він набуття негативних звичок [1].

Науково-дослідницька робота студентів представляє собою найбільш ефективний метод підготовки якісно нових фахівців у закладах вищої школи, зокрема, вона максимально розвиває творче мислення, індивідуальні здібності, дослідницькі навички студентів, дозволяє здійснювати підготовку ініціативних фахівців, розвиває наукову інтуїцію, глибину мислення, творчий підхід до сприйняття знань та практичне застосування у вирішенні визначених завдань [3;5].

Вимоги щодо постійного особистісного і професійного зростання є чи не найважливішими в професії педагога, адже педагогічна діяльність – це розв'язання безкінечної кількості педагогічних задач, кожна з яких передбачає усвідомлення кінцевої мети педагогічної діяльності, способів її досягнення шляхом розв'язання багатьох стратегічних і тактичних завдань та потреби професійного саморозвитку.

Науково-дослідна діяльність студентів розглядається як одна з оптимальних форм освітнього процесу і професійного становлення майбутніх фахівців. Участь студентів у вирішенні актуальних психолого-педагогічних проблем, шляхом активізації їх участі в науково-дослідній роботі підвищує ефективність творчого пошуку вирішення даних проблем, активізує потребу та

інтерес до навчальної діяльності, і в цілому спрямована на вдосконалення їх професійної підготовки.

Готовність студентів вищих педагогічних закладів освіти до дослідницької діяльності в сучасних умовах виступає як один з показників якості професійної підготовки майбутніх вчителів. Це підтверджується вимогами державної процедури атестації і акредитації закладів вищої освіти до рівня розвитку наукової діяльності в різних його підрозділах, що забезпечуть відповідну складову освітньої програми, норми і вимоги до якості професійної підготовки майбутнього вчителя, що декларуються новими освітніми стандартами та ін.

Список використаних джерел

1. Дубасенюк О. А. Технології професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів : навч. посіб. / О.А. Дубасенюк. – Житомир : ЖДПУ, 2001. – 267 с.
2. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; головний ред. В. Г. Кремень. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
3. Зязюн І. А. Мета і характер розвитку особистості з точки зору альтернативних парадигм сучасної освіти / І.А. Зязюн // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Технології управління освітніми закладами» Полт. держ. пед. ун-т імені В.Г. Короленка. – Полтава, 2011. – С. 8-9.
4. Професійний саморозвиток майбутнього фахівця : монографія / за ред. В. А. Ковальчук. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2011. – 204 с.
5. Фролова І. В. Науково-дослідницька діяльність студентів – передумова випереджувального саморозвитку фахівця [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua>.